

da Ingen at kaste mine Bebreidelser over paa for den valgte Lærer, og i saa vigtige Ting maa man dog selv kunne skjønne lige saa godt som Andre paa Ens Begne. Og jeg vil tilføie, at jeg har haft den glædelige Erfaring at se, hvorledes paa indirekte Maade Kvinderne tage Del i Skolegjerningens Ledelse. Jeg har selv haat det Tilfælde, at min Sustru har paa sin Maade ladet mig vide, hvad hun ønskede, jeg skulde gjøre som Sogneraadmedlem, da jeg skulde træffe mit Valg af en Lærer. Jeg nævner dette, baade fordi man vel kan være bekendt at gjøre det, og fordi det viser, med hvilken Indvirkning, Kjærlighed, Tillid og Opmærksomhed man omfatter denne Sag. Men hvorfor saa ikke ved Lov lægge Valget direkte i deres Haand, som man vil, at Kjærligheden skal udgaa fra? Jeg anser dette Punkt som noget saa Hovedsageligt, at jeg ikke kunde give min Stemme til en Lov, hvor det var udeladt. Man kan sige, at det er vel meget, naar ellers Loven er efter mit Hoved; men efter den Erfaring, jeg nu een Gang har gjort, er det saa afgjort en Hovedbestemmelse for mig, at jeg ikke viger tilbage for at sige, at jeg ikke giver en Lov min Stemme, som ikke har optaget den i sig. Men jeg ser heller ikke, hvorledes man fra nogen Side, enten Kristolens eller Statskolens, kan gjøre nogen Indvending derimod, og da jeg tør være forvisset om, at den høitærede Minister ikke vil gjøre Modstand, tænker jeg, at vi nok finde ud af Formen, saa at min Tanke sfer Fyldest. Jeg kommer nu til et Andet, der staar i nogen Forbindelse dermed, nemlig Afstedigelsesretten. Jeg har nok set, at Ministeren paa en vis Maade har imøbetommet os i dette Punkt, men det, der her foreslaas, ligger noget langt ude og er ingenlunde tilfredsstillende. Det, som den høitærede Minister har optaget her, antager jeg, hører til den Slags almindelige Bestemmelser, man kan sige sig selv, og er af den Slags Afstedigelser, man kan faae, enten der staar Noget derom i Loven eller ikke. Thi kan man paavise saadanne Kjendsgjerninger, som her gjøres til Betingelse for at opnaa Afstedigelsen, antager jeg, som sagt, at denne vil komme, hvad enten der staar Noget derom i Loven eller ikke. Jeg skulde derfor ønske, at Afdgangen til Afstedigelse af en Lærer gjordes lidt mere tilgængelig, end det er sket i Lovforslaget; men ogsaa her kan man jo stille sine Forslag, naar Sagen senere igjen kommer til at ligge for, og jeg skal da

heller ikke undlade at gjøre det. — Tilsynet er et af de Punkter, jeg ogsaa har haft mine store Betæneligheder ved. Nu hører jeg, at Nogle ville beholde det gamle Tilsyn, og deri være de ærede Medlemmer for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) og Præsto Amts 6te Valgkreds (Bøffen) enige, hvormod der ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds (Berg) foretrækker det Nye. Jeg er i det Tilfælde, at jeg ikke rigtig veed, hvilken Side jeg skal slutte mig til. Retten tilsynshavende Myndigheder, saaledes som efter det gamle System, er efter min Opfattelse mere end Salubelen for meget, men efter Forslaget faae vi nu Inspektørerne til, og mig bevidst blive vi ikke af med mere af det Gamle end Bistoppen (Th. Nielsen: Han gjør jo intet Ondt). Min Nabo til Venstre siger, at han gjør intet Ondt, men Spørgsmaalet er, om han gjør noget Gødt, det veed jeg ikke, jeg har ingen Erfaring derfor. At det nu imidlertid skulde være nødvendigt for Almuefolevæsenet at have et saa stort Tilsynsapparat, haaber jeg nok, at vi, inden dette Lovarbejde gaar fra os, kunne blive enige om at besvare benægtende. Om man skal beholde Skoleinspektørerne eller ikke, tør jeg Drebløkket ikke have nogen Mening om. Kan man overtude mig om, at de ville blive et Led i Almueundervisningen, der hjælper Skolen frem, saa skal jeg ikke have Noget derimod, selv om det koster en Del. Dette har jeg nemlig ogsaa Diet skarpt henvendt paa, hvorledes det ved Siden af, at Oplysningen fremmes, vil stille sig med Bekostningen. Man er vel ikke i Stand til fra nogen Side at sige, hvor Meget hele den nye Ordning vil komme til at koste; man kan vel kun have den Mening, at det vil blive meget Betydeligt; men Sagen er jo ogsaa et betydeligt Offer værd, naar man kun kan bringe den i den rette Gænge. Og jeg er da enig med Enhver, der siger: Saa megen Selvsfyrelse i Kommunen som mulig! hvortil jeg regner det, jeg før nævnte, at Skoledistriktets Behoere faae Ret til selv at vælge deres Lærere. — Svad Bogeskolene angaar, da er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds. Jeg frygter meget for, at dersom man gaar ind paa de Tanker, der ere fremsatte fra anden Side, kommer man, hvor monsterværdig disse Tanker end opstilles, til at bebyrde mange Kommuner paa en i Forhold til det Udbytte, der kan ventes, urimelig Maade. Jeg nævner ingen Tvivl om, at naar Sagen overlades til Kom-